

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

GENERÁLNA SKÚŠKA EČ MS 2018

slovenský jazyk a slovenská literatúra

**Pokyny na hodnotenie
úloh s krátkou odpoveďou**

Február 2018

1. V testoch generálnej skúšky externej časti maturitnej skúšky (ďalej GS EČ MS) zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry (ďalej SJSJL) sú zastúpené úlohy dvoch formátov – úlohy s výberom odpovede (ďalej ÚVO) a úlohy s krátkou odpoveďou (ďalej ÚKO). ÚVO sa centrálné hodnotia skenovaním. Odpovede na ÚKO sa hodnotia najprv v škole, potom sa hodnotenie centrálné spracuje skenovaním.
2. **Hodnotenie odpovedí na ÚKO riadi predseda školskej predmetovej komisie, alebo určený učiteľ SJSJL**, ktorý má funkciu **hodnotiteľa**. Pri viacerých skupinách testovania funkciu hodnotiteľa môžu mať aj určení vyučujúci SJSJL.
3. Pomocnými hodnotiteľmi odpovedí na ÚKO sú interní učitelia školy, ktorí:
 - boli poverení riaditeľom školy vykonávať túto činnosť,
 - absolvovali úvodné zaškolenie, ktoré vykonal hodnotiteľ.
4. **Hodnotiteľ pred začiatkom hodnotenia vysvetlí pomocným hodnotiteľom, ako postupovať pri hodnotení odpovedí na ÚKO.**
5. **Hodnotiteľ skontroluje, prípadne opraví alebo doplní údaje v tlačive Zoznam pomocných hodnotiteľov**, ktoré vopred pripravil školský koordinátor a uviedol v ňom mená a priezviská všetkých pomocných hodnotiteľov. Vyplnený zoznam zostáva po ukončení hodnotenia v škole ako súčasť dokumentácie o GS EČ MS SJSJL.
6. Pomocní hodnotitelia pri hodnotení odpovedí na ÚKO **dôsledne** dodržiavajú *Pokyny na hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou GS EČ MS SJSJL a Kľúč správnych odpovedí k ÚKO GS EČ MS SJSJL* a riadia sa pokynmi hodnotiteľa.
7. Hodnotiteľ nemusí hodnotiť odpovede na ÚKO, aby sa mohol plne venovať rozdeľovaniu práce jednotlivým pomocným hodnotiteľom, kontrolovať, či všetci dodržiavajú predpísaný postup hodnotenia odpovedí na ÚKO, preberať OH s ohodnotenými odpoveďami na ÚKO od pomocných hodnotiteľov, kontrolovať správnosť zaznačenia hodnotenia odpovedí na ÚKO do OH, konzultovať s pomocnými hodnotiteľmi problémy pri hodnotení.
8. **Všetky odpovede na ÚKO sú hodnotené binárne**, t. j. správne – nesprávne. Odpoveď žiaka teda nikdy nemôže byť posúdená ako čiastočne správna.
9. **Hodnotenie musí prebiehať prezenčne**, t. j. nie je prípustné, aby si pomocní hodnotitelia rozdelili OH a odišli ich hodnotiť individuálne. Miestnosti, v ktorých bude prebiehať spoločné hodnotenie odpovedí na ÚKO, vopred určí riaditeľ školy, prípadne školský koordinátor.
10. Vstup do miestností, v ktorých sa vykonáva hodnotenie odpovedí na ÚKO, majú povolený iba hodnotiteľ, riaditeľ školy, školský koordinátor a pomocní hodnotitelia, prípadne zástupca Štátnej školskej inšpekcie, odboru školstva okresného úradu v sídle kraja alebo poverený pracovník NÚCEM. Nikto iný nesmie mať prístup k OH.
11. Hodnotenie treba zorganizovať tak, aby sa ukončilo v deň písania testu GS EČ MS SJSJL. Ak hodnotenie odpovedí na ÚKO prebieha v dvoch (prípadne viacerých) skupinách s približne rovnakým počtom pomocných hodnotiteľov, hlavným hodnotiteľom v týchto skupinách je vyučujúci predmetu SJSJL.
12. Odpoveď na každú ÚKO zaznamenáva žiak do OH označeného piktogramom (druh pero). Pomocní hodnotitelia zaznamenávajú svoje hodnotenia priamo do originálov týchto OH. Kópie OH sú už v čase hodnotenia bezpečne uložené, čo umožňuje kompetentným v prípade potreby skontrolovať neoprávnené zásahy do OH.
13. **Každá žiacka odpoveď uvedená v OH druh pero musí byť posúdená a ohodnotená dvoma pomocnými hodnotiteľmi**. Hodnotiteľovi odporúčame OH rozdeliť dvojiciam pomocných hodnotiteľov rovnomerne, a ak je to možné, každej dvojici prideliť OH s rovnakým kódom testu GS EČ MS SJSJL. Každý z dvojice pomocných hodnotiteľov ohodnotí polovicu pridelených OH. Po skončení hodnotenia všetkých odpovedí na ÚKO v OH sa pomocný hodnotiteľ podpíše do jedného z políčok určených na podpis pomocných hodnotiteľov (vľavo dole).
14. Hodnotenie odpovedí na ÚKO musí byť reliabilné (t. j. rovnaké pre všetkých žiakov). Pomocní hodnotitelia musia vyvinúť maximálne úsilie, aby každá odpoveď na ÚKO bola posúdená rovnako u všetkých žiakov podľa kľúča správnych odpovedí.
15. **Za správnou sa považuje iba tá odpoveď, ktorá je uvedená v dokumente Kľúč správnych odpovedí k ÚKO GS EČ MS SJSJL** v zmysle Prílohy týchto pokynov.

16. Postup pri zaznamenávaní hodnotenia odpovede na ÚKO do OH:

- Ak sa odpoveď žiaka posúdi ako **správna**, pomocný hodnotiteľ v OH urobí krížik v políčku s predtlačným písmenom **S** (správne).
- Ak sa odpoveď žiaka posúdi ako **nesprávna**, pomocný hodnotiteľ v OH urobí krížik v políčku s predtlačným písmenom **N** (nesprávne).
- Ak žiak v danom riadku OH neuviedol žiadnu odpoveď (riadok je prázdny), pomocný hodnotiteľ v OH urobí krížik v políčku s predtlačným písmenom **X** (**žiadna odpoveď**).

Upozornenie: Len prázdne riadky v OH sú považované za žiadnu odpoveď, ktorú označujeme písmenom X. Všetky ostatné odpovede: prečiarknutá odpoveď, odpoveď v zátvorkách alebo text nesúvisiaci s danou úlohou sú považované za nesprávne odpovede (N).

Poznámka: Ak žiak neuviedol odpoveď (žiadna odpoveď), získava 0 bodov, rovnako ako v prípade, keď uviedol nesprávnu odpoveď. Pre účely štatistických analýz je však dôležité rozlišovať, či žiak dostal 0 bodov za nesprávnu odpoveď alebo za úplne chýbajúcu odpoveď. Preto túto skutočnosť treba rozlišovať aj pri zaznamenávaní hodnotenia odpovede žiaka v OH (v prvom prípade treba urobiť krížik v políčku s predtlačným písmenom **N**, v druhom prípade v políčku s predtlačným písmenom **X**).

17. Spôsob správneho zaznamenania hodnotenia odpovede na ÚKO v OH je uvedený v bode 22 v závere týchto pokynov.

18. Po skončení hodnotenia odpovedí na ÚKO si pomocní hodnotitelia OH vymenia a prekontrolujú hodnotenie svojho kolegu. Po kontrole hodnotenia všetkých odpovedí na ÚKO v OH sa pomocný hodnotiteľ podpíše do prázdneho z políčok určených na podpis pomocných hodnotiteľov (vľavo dole). Ohodnotenú a skontrolovanú OH dvojica pomocných hodnotiteľov odovzdá hodnotiteľovi na kontrolu. Týmto sa činnosť pomocných hodnotiteľov nekončí. Riadia sa pokynmi hodnotiteľa a počkajú, až kým oficiálne ukončí hodnotenie odpovedí na ÚKO GS EČ MS SJSL.

19. Po kontrole hodnotenia všetkých odpovedí na ÚKO jednotlivých OH sa hodnotiteľ podpíše do políčka určeného na podpis predsedu PMK (vpravo dole). Ak sa žiak podpísal do jedného z políčok pre pomocných hodnotiteľov alebo políčka pre predsedu PMK na origináli OH, hodnotiteľ podpis žiaka začierni. Hodnotiteľ zároveň skontroluje, či sa na každý OH podpísali obaja pomocní hodnotitelia.

20. Na záver hodnotenia odpovedí na ÚKO skupina pomocných hodnotiteľov, ktorú určil hodnotiteľ, skontroluje, či sú ohodnotenú a pomocnými hodnotiteľmi a hodnotiteľom podpísané všetky OH. Následne ich rozdelí do dvoch skupín podľa kódov testov GS EČ MS SJSL a odovzdá hodnotiteľovi. Výsledky tejto činnosti preverí hodnotiteľ spolu so školským koordinátorom.

21. **Postup pri riešení niektorých problémov počas hodnotenia odpovedí na ÚKO:**

- Môže sa stať, že niektorí žiaci zabudnú do OH vyznačiť kód testu GS EČ MS SJSL a táto skutočnosť sa nezistila ani pri predchádzajúcej kontrole. V tomto prípade je možné zistiť kód testu GS EČ MS SJSL podľa zasadacieho poriadku, ktorý je súčasťou *Protokolu o administrácii testov EČ a PFIČ MS* v danej skupine. Ak sa kód testu GS EČ MS SJSL podarí určiť, treba ho doplniť v záhlaví OH a túto skutočnosť uviesť v *Protokole o administrácii testov EČ a PFIČ MS*.
- Niekedy sa počas hodnotenia odpovedí na ÚKO objaví podozrenie, že žiaci pri riešení testu nepracovali samostatne (odpisovali). Prosíme pomocných hodnotiteľov, aby túto skutočnosť nebrali pri hodnotení do úvahy, a aby odpovede posudzovali tak, ako keby neboli odpísané. Prosíme však, aby o všetkých zistených podozreniach bol informovaný hodnotiteľ a riaditeľ školy. Zároveň musí byť toto zistenie zapísané v *Protokole o administrácii testov EČ a PFIČ MS*.
- Ak odpoveď na niektorú ÚKO hodnotia dvaja pomocní hodnotitelia rôzne (jeden ju posúdil ako správnu a druhý ako nesprávnu), tak sa buď po vzájomnej konzultácii dohodnú na spoločnom výslednom hodnotení, alebo toto hodnotenie určí hodnotiteľ. Ak pomocný hodnotiteľ nevie určiť hodnotenie odpovede na niektorú ÚKO, odpoveď posúdi hodnotiteľ. Pripomíname, že **za správnu sa považuje iba tá odpoveď, ktorá je uvedená v dokumente *Kľúč správnych odpovedí k ÚKO GS EČ MS SJSL***.

22. **Pokyny na vyplňovanie OH pri zaznamenávaní hodnotenia odpovedí na ÚKO:**

- Odpoveďové hárky budú skenované.
- Aby skener vedel prečítať vaše hodnotenie, musíte dodržať nasledujúce pokyny:

- Píšte perom s čiernou alebo modrou náplňou. Nepoužívajte tradičné plniace perá, veľmi tenko píšuce perá, obyčajné ceruzky ani pentelky.

- Správne zaznačenie hodnotenia správne – **S**

- Nesprávne zaznačenie hodnotenia správne – **S**

- Keď sa pomýlite, alebo neskôr zmeníte názor, úplne zaplňte políčko s nesprávnym krížikom a urobte nový krížik.

- Ak náhodou znovu zmeníte názor a chcete zaznačiť pôvodné hodnotenie, urobte krížiky do všetkých políčok a zaplnené políčko dajte do krúžku.

Príloha: Práca s kľúčom správnych odpovedí

- Pri hodnotení sa riadte kľúčom. **Venujte zvýšenú pozornosť poznámkam v kľúči!**
- Znak lomka / znamená viac možností správnej odpovede.

A. Úlohy vyžadujúce vypísanie slova/výrazu/slovného spojenia z textu ukážky

- Ak má žiak vypísať (odpísať) odpoveď priamo z textu ukážky, musí byť vypísaná pravopisne správne.
- Príklady:
 - Vypíšte z ukážky sloveso so slabikotvornou spoluhláskou. Správna odpoveď je *vytrhol*. Žiak uvedie odpoveď s pravopisnou chybou *vitrhol* – odpoveď je **nesprávna**.
 - Vypíšte z ukážky prvé slovo toho odseku, v ktorom prevažuje opisný slohový postup. Správna odpoveď je *Ved/ved'*. Žiak uvedie odpoveď bez mäkčeňa *ved* – odpoveď je **nesprávna**.
- Ak je v kľúči ako správna odpoveď uvedený priamo tvar slova z ukážky, uznať sa môže aj základný tvar tohto slova, prípadne iný rod, pád, odpoveď je stále z vecného/významového hľadiska správna (ak nie je v poznámke uvedené inak).
- Príklady:
 - Vypíšte z ukážky slovo, ktoré označuje povolanie hlavného hrdinu. Správna odpoveď je *valach*. Žiak uvedie tvar slova priamo z úryvku *valasi/valachovi* alebo odpovie celou vetou *Bol valachom* a pod. – odpoveď je **správna**.
 - Vypíšte z ukážky všetky modálne slovesá. Správna odpoveď je *chcem, môcť*. Žiak vypíše obe slovesá v neurčitku *chcieť, môcť*. Odpoveď je **správna**.
 - Vypíšte z druhej strofy básne anaforu. Správna odpoveď je *ako – ako/ako*. Žiak vypíše *celý verš/celé verše* obsahujúce na začiatku anaforu – odpoveď je z obsahového hľadiska **správna**.
- Ak úloha vyžaduje uvedenie presne vymedzeného počtu slov, žiak musí uviesť práve toľko slov/výrazov v ľubovoľnom poradí (ak nie je v poznámke uvedené inak).
- Príklady:
 - Vypíšte z ukážky nezhodný prívlastok. Správna odpoveď je *lesom*. Žiak vypíše celý vetný sklad *cesta lesom*. Odpoveď je **nesprávna**.
 - Vypíšte z ukážky všetky modálne slovesá. Správna odpoveď je *chcem, môcť*. Žiak vypíše viac slov, napr. *chcem prísť, môcť*. Odpoveď je **nesprávna**.
 - Vypíšte z prvého odseku ukážky všetky častice. Správna odpoveď je *len, možno, A/a*. Žiak musí uviesť všetky tri slová, aby bola odpoveď posúdená ako **správna**.

B. Úlohy nevyžadujúce vypísanie odpovede z textu ukážky

- Pri odpovediach prihliadajte na vecnú/obsahovú správnosť odpovede, napr. uznať sa môže aj iné slovo obsahovo korešpondujúce so správnou odpoveďou uvedenou v kľúči, synonymum. Akceptujte aj slová v inom tvare alebo aj s pravopisnými či gramatickými chybami (ak nie je v poznámke uvedené inak). Pri cudzích slovách možno uznať aj ich fonetický prepis.
- Príklady:
 - Ktorý umelecký prostriedok predstavuje zvýraznená časť textu? Správna odpoveď je *metonymia*. Žiak uvedie odpoveď s pravopisnou chybou *metonímia* – odpoveď je však z obsahového hľadiska **správna**.
 - Kto napísal dielo *Kto chytá v žite*? Správna odpoveď je *Jerome David Salinger*. Žiak uvedie odpoveď *J. D. Sallinger* alebo *Selindžer* – odpoveď je však z obsahového hľadiska **správna**.
 - Ktorý slovný druh predstavuje zvýraznené slovo? Správna odpoveď je *citoslovcia/citoslovce*. Žiak uvedie synonymnú odpoveď *interjekcie* – z obsahového hľadiska je **správna**.
 - O kom píše autor článku v prvom odseku ukážky? Správna odpoveď je *o štúrovcoch*. Žiak napíše *o štúrovskej generácii/o slovenských romantikoch/o štúrovských básnikoch* a pod. – odpoveď je z vecného/obsahového hľadiska **správna**.
 - Pomenujte žáner ukážky. Správna odpoveď je *správa*. Žiak uvedie *novinová správa/novinárska správa* – odpoveď je z obsahového hľadiska **správna**.

- Napíšte názov literárneho druhu, do ktorého patrí ukážka. Správna odpoveď je *lyrika*. Žiak uvedie rozšírenú odpoveď s pravopisnou chybou *spoločenská lirika*. Ak daná báseň patrí do tohto druhu lyriky, odpoveď je z obsahového hľadiska **správna**. Ak však báseň predstavuje iný druh lyriky, napr. ide o ľúbostnú poéziu – odpoveď je **nesprávna**.
- Ak úloha požaduje uvedenie akéhokoľvek číselného údajja, počtu a pod., akceptujte číslo napísané číslom i slovom (ak nie je uvedené inak).
- Príklady:
 - Koľko slabík sa nachádza v prvom verši ukážky? Správna odpoveď je *12/dvanásť*. Žiak uvedie napr. číslom s bodkou *12.* alebo nespisovné *dvanásť* – odpoveď je z vecného hľadiska **správna**.
 - V ktorom storočí sa v literatúre začal rozvíjať magický realizmus? Správna odpoveď je *20. storočie/v 20. storočí*. Žiak uvedie odpoveď v *dvacatom/20* a pod. – odpoveď je z vecného hľadiska **správna**.

C. Počúvanie s porozumením

V tejto časti sú pravopisné chyby prípustné aj u intaktných žiakov, hodnotí sa iba obsahová stránka odpovede.

D. Použitie iba veľkého tlačeneho písma.

V prípade, že žiak použil iba veľké tlačene písmená, treba sa pri hodnotení jeho odpovedí riadiť nasledujúcimi zásadami:

- Ak je žiakova odpoveď z vecného/významového hľadiska správna a úloha nie je zameraná na pravopis písania veľkých písmen na začiatku slova, žiakova odpoveď napísaná veľkými tlačenými písmenami je považovaná za správnu. Napr. Pomenujte pani Kettlovú a jej manžela jednoslovným spoločným priezviskom v množnom čísle. Správna odpoveď je *Kettlovci*. Ak žiak uviedol odpoveď *KETTLOVCI*, z vecného hľadiska je **správna**, keďže úloha sa zameriavala na znalosť prípony rodinných mien *-ovci*.
- Ak žiak vypisuje veľkými tlačenými písmenami slovo z textu, ktoré je v ukážke napísané malými písmenami, pričom úloha nie je zameraná pravopisne, žiakova odpoveď je z vecného hľadiska správna. Napr. Vypíšte prvé slovo verša, v ktorom sa nachádza prirovnanie. Správna odpoveď je *Sťa/sťa*. Žiak vypíše *SŤA* – jeho odpoveď je z vecného hľadiska **správna**.
- Ak má žiak v odpovedi uviesť pravopisne správne napísané slovo, pričom je na túto skutočnosť upozornený aj v zadaní úlohy, odpoveď napísaná výlučne veľkými tlačenými písmenami je **nesprávna**. Napr. Utvorte od zemepisného názvu z ukážky obyvateľské meno a pravopisne správne ho napíšte. Správna odpoveď je *Nitran/Nitrianka/Nitrania*. Žiak uvedie *NITRAN* – odpoveď je **nesprávna**.
- V časti testu **Počúvanie s porozumením** je použitie výlučne veľkých tlačených písmen či nesprávne napísanie malého/veľkého písmena na začiatku slova akceptovateľné a hodnotí sa len obsahová správnosť odpovede.